

Παρμενίδης

291 Ἀπόσπ. 2, Περὶ κλάσος, εἰς Τίμαιον I, 345, 18· Συμπλίκιος, εἰς Φυσικά 116, 28 (στίχοι 3-8):

εἰ δ' ἄγ' ἐγὼν ἐρέω, κόμισαι δὲ σὺ μῦθον ἀζοῦσας,
 αἴπερ ὁδοὶ μοῦναι διζήσιός εἰσι νοῖσαι
 ἢ μὲν ὅπως ἔστιν τε καὶ ὡς οὐκ ἔστι μὴ εἶναι,
 5 πειθοῦς ἔστι κέλευθος (Ἀληθείη γὰρ ὀπιθεῖ),
 ἢ δ' ὡς οὐκ ἔστιν τε καὶ ὡς χρεῶν ἔστι μὴ εἶναι,
 τὴν δὴ τοι φράζω παραπευθέα ἔμμεν ἀταρπόν·
 οὔτε γὰρ αἶν γνοίης τό γε μὴ εἶν (οὐ γὰρ ἀνυστόν)
 οὔτε φράσαις.

Ἔλα τώρα καὶ θὰ σοῦ πῶ (κι ἐσύ μετάφερέ το)
 ποιὸ εἶναι οἱ μόνου δρόμοι ποῦ θὰ μπορούσε ἡ ἔρευνα νὰ πάρει.
 Ὁ ἕνας, ὅτι ἕνα πράγμα εἶναι καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι,
 5 εἶναι τὸ μονοπάτι τῆς Πειθῶς (γιατὶ αὐτὴ συνοδεύει τὴν Ἀλήθεια),
 ὁ ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι κι εἶναι ἀναγκαῖο νὰ μὴν εἶναι,
 αὐτὸς σοῦ λέω πὼς εἶναι ἕνα στρατὶ ὀλωσδιόλου ἀδιόρατο·
 γιατί δὲν μπορεῖς νὰ μάθεις τί δὲν εἶναι, αὐτὸ εἶν' ἀδύνατο,
 οὔτε νὰ τὸ δείξεις δὲν μπορεῖς.

293 Ἀπόσπ. 6, Συμπλίκιος, εἰς Φυσικά 86, 27-28· 117, 4-13:

ζοῆ τὸ λέγειν τε νοεῖν τ' εἶν ἔμμεναι· ἔστι γὰρ εἶναι,
 μηδὲν δ' οὐκ ἔστιν· τὰ σ' ἐγὼ φράζεσθαι ἄνωγα.
 πρώτης γὰρ σ' ἀφ' ὁδοῦ ταύτης διζήσιος (εἰργω),
 5 αὐτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἣν δὴ βροτοὶ εἰδότες οὐδὲν
 πλάττονται, δίχρονοι ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν
 στήθεσιν ἰθύνει πλακτὸν νόον· οἱ δὲ φοροῦνται
 κωφοὶ ὁμῶς τυφλοὶ τε, τεθηπότες, ἄκριτα φῦλα,
 οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταῦτόν νερόμισται
 κοῦ ταῦτόν, πάντων δὲ παλίντροπός ἔστι κέλευθος.

Ὅ,τι λέγεται καὶ νοεῖται πρέπει ἀναγκαῖα νὰ εἶναι· γιατί ὑπάρχει μόνο τὸ εἶναι,
 τὸ μηδὲν δὲν ὑπάρχει. Τοῦτο κάτσε καὶ σκέψου το,
 γιατί εἶν' αὐτὸς ὁ πρῶτος τῆς ἔρευνας ὁ δρόμος ἀπ' ὅπου σ' ἀποτρέπω,
 5 καὶ ὁ δεύτερος ἐκεῖνος ποῦ βολοδέρνουν οἱ ἀνίδεοι θνητοί,
 διχασμένοι· γιατί ἡ ἀμηχανία κυβερνάει τὴ σκέψη τὴν πλανόβια
 μὲς στὰ στήθια τους, καὶ αὐτοὶ ὅλο παραδέρνουν,
 κωφοὶ καὶ τυφλοὶ συνάμα, σαστισμένοι, μπουλουκία δίχως κρίση,
 ποῦ νομίζουν πὼς τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι εἶναι τὸ ἴδιο
 καὶ ὄχι τὸ ἴδιο, καὶ ὁ δρόμος τους τοὺς φέρνει ὀλοένα πίσω.

294 Ἀπόσπ. 7, Πλάτων, Σοφιστής 242 a (στίχοι 1-2)· Σέξτος, Πρὸς μαθη-
 ματικούς VII, 114 (στίχοι 2-6):

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῆ εἶναι μὴ ἐόντα·
 ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἰργε νόημα
 μηδὲ σ' ἔθος πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθαι
 5 νομῶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχίεσαν ἀκουήν
 καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον
 ἐξ ἐμέθεν ῥηθέντα.

Γιατὶ ποτὲ δὲν μπορεῖ ν' ἀποδειχθεῖ μὲ τὸ στασιὸ πὼς τὸ μὴ ὄν εἶναι,
 ἀλλὰ ἐσένα ἡ σκέψη σου πρέπει αὐτὸν τὸ δρόμο ν' ἀποφύγει,
 καὶ μὴν ἀφήσεις τὴ συνήθεια ποῦ βγῆκε ἀπ' τὴν πείρα τὴν πολλὴ σ' αὐτὸν
 τὸ δρόμο νὰ σὲ σπρώξει,
 5 κἀνοντάς σε νὰ βλέπεις μὲ μάτι ἀπρόσεκτο ἢ ν' ἀκοῦς καὶ νὰ βγάξεις
 ἤχους ἀσυνάρτητους: κρίνε μὲ τὴ λογικὴ τὴν πολεμικὴ
 ποῦ ἄσκησα.

296 Ἀπόσπ. 8, 5-21, Σιμπλίκιος, εἰς Φυσικά 78, 5· 145, 5 (συνέχεια τοῦ 295):

- 5 οὐδέ ποτ' ἦν οὐδ' ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἔστιν ὁμοῦ πᾶν,
ἔν, συνεχές· τίνα γὰρ γένναν διζήσεαι αὐτοῦ;
πῆ πόθεν ἀξιοθέν; οὐδ' ἐκ μὴ ἐόντος εἰσσω
φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν οὐδὲ νοητὸν
ἔστιν ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἂν μιν καὶ χρέος ὤρσεν
10 ὕστερον ἢ πρόσθεν, τοῦ μηδεὸς ἀρξάμενον, φῦν;
οὕτως ἢ πάμπαν πελέναι χρεῶν ἔστιν ἢ οὐχί.
οὐδέ ποτ' ἐκ μὴ¹⁸⁶ ἐόντος ἐφήσει πίστιος ἰσχὺς
γίγνεσθαι τι παρ' αὐτό· τοῦ εἶνεκεν οὔτε γενέσθαι
οὔτ' ὄλλυσθαι ἀνήκε Δίκη χαλάσασα πέδησιν,
15 ἀλλ' ἔχει· ἢ δὲ κρίσις περὶ τούτων ἐν τῷδ' ἔστιν·
ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν· κέκριται δ' οὖν, ὥσπερ ἀνάγκη,
τὴν μὲν εἶν ἀνόητον ἀνώνυμον (οὐ γὰρ ἀληθὴς
ἔστιν ὁδός), τὴν δ' ὥστε πέλειν καὶ ἐτήτυμον εἶναι.
πῶς δ' ἂν ἔπειτα πέλοι τὸ ἐόν; πῶς δ' ἂν κε γένοιτο;
20 εἰ γὰρ ἔγεντ', οὐκ ἔστ', οὐδ' εἰ ποτε μέλλει ἔσεσθαι.
τὼς γένεσις μὲν ἀπέσβεσται καὶ ἄπυστος ὄλεθρος.
5 Οὔτε ἦταν οὔτε θά εἶναι, γιὰ εἶναι τὴν ὄλο μαζί,

- ἔνα, συνεχές. Γιὰ τί ποιά γέννα θ' ἀναζητήσεις γι' αὐτό:
Πῶς κι ἀπὸ ποῦ ξεφύτρωσε; Δὲν θά σ' ἀφήσω νὰ πεῖς
ἢ νὰ σκεφτεῖς «ἀπ' τὴν ἀνυπαρξία», γιὰ εἶν' ἄφατο κι ἀδιανόητο
ὅτι ὑπάρχει τὸ «μὴ ὄν». Καὶ ποιά τάχα ἀνάγκη τὸ ἔκανε
10 νὰ ξεφυτρώσει ἀργότερα κι ὄχι νωρίτερα, ξεκινώντας ἀπ' τὸ μηδέν:
Ἔτσι λοιπόν, ἢ πρέπει νὰ εἶναι ὀλότελα ἢ νὰ μὴν εἶναι καθόλου.
Καὶ τῆς πειθῶς ἢ δύναμη δὲ θ' ἀφήσει ποτὲ νὰ γεννηθεῖ ἀπ' τὸ μὴ ὄν
κάτι πλάι σ' αὐτό. Γι' αὐτὸ κι ἡ δικαιοσύνη δὲ χαλάρωσε
ποτὲ τὰ λουριά της γιὰ νὰ τ' ἀφήσει νὰ γεννηθεῖ ἢ νὰ χαθεῖ,
15 ἀλλὰ τὸ συγκρατεῖ. Κι ἡ κρίση σχετικὰ μ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἀφορᾷ
τοῦτο δῶ: εἶναι ἢ δὲν εἶναι: Ἄλλ' ὅμως ἀποφασίσαμε, ὅπως ἦταν ἀνάγκη,
ν' ἀφήσουμε τὸν ἕνα δρόμο ἀνεξέταστο κι ἀνώνυμο (γιὰ δὲν εἶναι
ἀληθινὸς δρόμος), καὶ γιὰ τὸν ἄλλο ὅτι ὑπάρχει κι εἶναι γνήσιος.
Καὶ πῶς θά μπορούσε τὸ ὄν νὰ ὑπάρχει στὸ μέλλον; Πῶς νὰ γεννηθεῖ:
20 Γιὰ εἶν' ἂν ἔγινε, τότε δὲν εἶναι, οὔτε καὶ πρόκειται ποτὲ νὰ ὑπάρξει.
Ἔτσι, ἡ γένεση ξεγράφηκε κι ἡ φθορὰ εἶν' ἀνήκουστη.

295 Ἀπόσπ. 8, 1-4, Σιμπλίκιος, εἰς Φυσικά 78, 5· 145, 1:

μόνος δ' ἔτι μῦθος ὁδοῖο
λείπεται ὡς ἔστιν ταύτη δ' ἔπι σήματ' ἔασι
πολλὰ μάλ', ὡς ἀγέννητον ἐὸν καὶ ἀνώλεθρόν ἔστιν,
οὔλον μονογενές τε καὶ ἀτρεμές ἠδὲ τέλειον.¹⁸⁵

ἕνας μόνο δρόμος μένει,
ὁ δρόμος τοῦ «εἶναι». Σ' αὐτὸν ὑπάρχουν σημάδια
πολλὰ ὅτι τὸ ὄν εἶναι ἀγέννητο καὶ ἄφθαρτο,
ὀλόκληρο, μονοειδές, ἀκλόνητο καὶ τέλειο.

Ζήνων

318 Ἀριστοτέλης, *Φυσικά Ζ 9*, 239 b 11 (DK 29 a 25: συνέχεια τοῦ **317**):
..πρῶτος μὲν ὁ περὶ τοῦ μὴ κινεῖσθαι διὰ τὸ πρότερον εἰς τὸ ἡμῶν δεῖν ἀφικέσθαι τὸ φερόμενον ἢ πρὸς τὸ τέλος...

Ὁ πρῶτος συλλογισμὸς ἀντικρούει τὴν ἰδέα ὅτι ὑπάρχει κίνηση, γιατί ἓνα κινούμενο πράγμα πρέπει νὰ φτάσει στὰ μισὰ τῆς διαδρομῆς πρὶν φτάσει στὸ τέλος...

319 Ἀριστοτέλης, *Τοπικά Θ 8*, 160 b 7 (DK 29 a 25): πολλοὺς γὰρ λόγους ἔχομεν ἐναντίους ταῖς δόξαις, καθάπερ Ζήνωνος, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι οὐδὲ τὸ στάδιον διελθεῖν.

Γιατὶ ἔχουμε πολλὰ ἐπιχειρήματα ἀντίθετα μὲ τὶς κοινὲς ἀντιλήψεις, ὅπως λ.χ. τὸ ἐπιχειρήμα τοῦ Ζήνωνος ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξει κίνηση καὶ ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ διασχίσει τὸ στάδιον.

322 Ἀριστοτέλης, *Φυσικά Ζ 9*, 239 b 14: δεύτερος δ' ὁ καλούμενος Ἀχιλλεύς. ἔστι δ' οὗτος ὅτι τὸ βραδύτατον οὐδέποτε καταληφθήσεται θεόν ὑπὸ τοῦ ταχίστου· ἔμπροσθεν γὰρ ἀναγκαῖον ἐλθεῖν τὸ διώκον ὅθεν ὠρμησε τὸ φεῦγον, ὥστ' αἰεὶ τι προέχειν ἀναγκαῖον τὸ βραδύτερον. ἔστι δὲ καὶ οὗτος ὁ αὐτὸς λόγος τῷ διχοτομεῖν, διαφέρει δ' ἐν τῷ διαιρεῖν μὴ δίχα τὸ προσλαμβανόμενον μέγεθος.

Ὁ δεύτερος συλλογισμὸς εἶναι ὁ λεγόμενος «Ἀχιλλέας». Αὐτὸς λέει ὅτι σὲ μιά καταδίωξη ὁ πῶ γρήγορος δρομέας δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ξεπεράσει τὸν πῶ ἀργό· γιατί ὁ διώκτης πρέπει πρῶτα νὰ φτάσει στὸ σημεῖο ἀπὸ ὅπου ξεκίνησε ὁ διωκόμενος, καὶ ἐπομένως ὁ βραδύτερος δρομέας ἔχει πάντα ἓνα προβάδισμα. Αὐτὸς ὁ συλλογισμὸς εἶναι καταρχὴν ὁ ἴδιος μὲ τὸ συλλογισμὸ πὺν βασίζεται στὴ διχοτόμηση, ἀλλὰ διαφέρει ἀπὸ ἐκεῖνον ἀπὸ τὴν ἀποψη ὅτι τὸ προστιθέμενο μέγεθος δὲν διαιρεῖται σὲ δύο μισά.

323 Ἀριστοτέλης, *Φυσικά Ζ 9*, 239 b 30-33, 5-9 (DK 29 a 27):

(α) τρίτος δ' ὁ νῦν ἤθηεις, ὅτι ἡ οἰστός φερομένη ἐστιγεν. συμβαίνει δὲ παρὰ τὸ λαμβάνειν τὸν χρόνον συγκεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν μὴ διδομένον γὰρ τούτου οὐκ ἔσται ὁ συλλογισμὸς.

(β) Ζήνων δὲ παραλογίζεται· εἰ γὰρ αἰεὶ, φησίν, ἡρεμεῖ πᾶν | ἢ κινεῖται |¹⁹⁵ ὅταν ἢ κατὰ τὸ ἴσον, ἔστιν δ' αἰεὶ τὸ φερόμενον ἐν τῷ νῦν, ἀκίνητον τὴν φερομένην εἶναι οἰστόν. τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος· οὐ γὰρ σύγκειται ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν τῶν ἀδιαίρετον, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο μέγεθος οὐδέν.

(α) Ὁ τρίτος συλλογισμὸς εἶναι αὐτὸς πὺν μόλις ἀναφέραμε, ὅτι δηλαδὴ τὸ βέλος πὺν κινεῖται μένει ἀκίνητο. Αὐτὸ προκύπτει ἀπὸ τὴν παραδοχὴ ὅτι ὁ χρόνος ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ «τῶρα»· γιατί ἂν δὲν ἰσχύει αὐτὴ ἡ προϋπόθεση, καταρρέει καὶ ὁ συλλογισμὸς.

(β) Ἀλλὰ ὁ Ζήνων κάνει λάθος· γιατί λέει ὅτι ἂν τὸ κάθε πράγμα ἡρεμεῖ ὅταν καταλαμβάνει ἄλλο ἴσο μὲ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἂν ἓνα πράγμα πὺν κινεῖται βρίσκεται πάντα στὸ «τῶρα», τότε τὸ κινούμενο βέλος εἶναι ἀκίνητο. Αὐτὸ ὅμως εἶναι λάθος· γιατί ὁ χρόνος δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀδιαίρετα «τῶρα», οὔτε ἄλλωστε συμβαίνει αὐτὸ μὲ κανένα ἄλλο μέγεθος.